

שיפור כשירות ואיכות בסייעוד: השפעת התנסות קלינית אדפטיבית בזמן משבר בריאות הציבור על הצלחה בבחינת הרישוי הממשלתית

רעיה טשליצקי מדר¹ RN PhD, נורית זוסמן² RN PhD, יעל דבורי³ RN, MHA, מיכאל פריגר⁴ Prof., נסרה אלאדיבי⁵ RN PhD
1. המרכז הרפואי האוניברסיטאי סורוקה.
2. בית הספר לסייעוד של הדסה והאוניברסיטה העברית, ירושלים.
3. מרפאה פליאטיבית ילדים, מחוז דרום קופ"ח כללית
4. המחלקה לאפידמיולוגיה, ביostatistics ובריאות הקהילה, הפקולטה למדעי הבריאות, אוניברסיטת בן-גוריון בנגב, באר שבע.
5. נסרה אלאדיבי - חוגג לסייעוד, המכללה האקדמית עמק יזרעאל. והמרכז הרפואי לגליל, נהריה.

רקע

מצבי חירום בבריאות הציבור יוצרים צורך קריטי בתגבור כוח האדם הסייעודי באמצעות שינויים רגולטוריים מהירים. בזמן מגפת הקורונה, ניתנו אישורי עבודה זמניים לסטודנטים לסייעוד שסיימו את לימודיהם אך טרם ניגשו לבחינת הרישוי הממשלתית. הזדמנות זו אפשרה לבחון האם ניסיון מעשי "בזמן אמת" תורם להישגים האקדמיים ולכשירות המקצועית.

מטרה

לבחון את ההשפעה של מתן היתרי עבודה קליניים זמניים לסטודנטים לסייעוד על ציוניהם בבחינת הרישוי הממשלתית ובסיום התוכנית הלימודית.

שיטת המחקר

בוצע מחקר רטרוספקטיבי מסוג cohort בבית ספר לסייעוד בישראל בקרב 68 סטודנטים בתוכנית להסבת אקדמאים לסייעוד, אשר ניגשו למבחן הרישוי הממשלתי בסייעוד (GLEIN) ביוני 2020. קבוצת המחקר כללה 23 סטודנטים שעבדו במחלקות האשפוז במהלך גל הקורונה הראשון במסגרת היתר חירום זמני של משרד הבריאות, בעוד קבוצת הביקורת כללה 45 סטודנטים שלא עבדו בתקופה זו. הנתונים נאספו מרשומות מוסדיות אנונימיות וכללו מאפיינים דמוגרפיים, ציונים אקדמיים וציוני מבחן הרישוי. לצורך הניתוח הסטטיסטי נעשה שימוש בסטטיסטיקה תיאורית, מבחני השוואה, מתאמי פירסון ורגרסיה ליניארית רב-משתנית באמצעות תוכנת SPSS גרסה 28.

ממצאים

סטטיסטיקה תיאורית הראתה כי מרבית המשתתפים היו נשים (70%), צעירים מגיל 30 (67%) ונשואים (<90%). לא נמצאו הבדלים מובהקים בין הקבוצות במאפיינים הדמוגרפיים או במוצג הציונים בשנה שקדמה למחקר. נמצא קשר חיובי מובהק בין ניסיון עבודה קלינית בתקופת הקורונה לבין ציוני מבחן הרישוי ($r=0.355$, $p<0.001$), וכן קשר חזק בין הציון הסופי בתוכנית הסייעוד לבין ציוני ה-GLEIN ($r=0.901$, $p<0.001$) (טבלה 3). בניתוח רגרסיה רב-משתנית נמצא כי ניסיון עבודה קלינית ניבא באופן עצמאי הצלחה במבחן הרישוי גם לאחר התאמה למשתנים דמוגרפיים ואקדמיים ($\beta=0.160$, $p=0.004$), בעוד שגיל ומגדר לא נמצאו מובהקים (טבלה 4).

מסקנות והמלצות

ממצאי המחקר מצביעים על כך ששילוב סטודנטים לסייעוד בעבודה קלינית בתקופות חירום עשוי לתרום באופן משמעותי לשיפור המוכנות המקצועית ולהצלחה במבחני הרישוי. ניסיון קליני מעשי בתקופת הקורונה נמצא כמנבא עצמאי להישגים מקצועיים, מעבר להישגים האקדמיים בלבד. ממצאים אלו מדגישים את חשיבותן של אסטרטגיות גמישות בניהול כוח אדם סיעודי בעת משברים ואת הפוטנציאל לשלב סטודנטים מתקדמים כחלק ממערך ההיערכות הלאומי למצבי חירום.

Table 3. Correlation among research variables

	Work experience	Age	Gender	Final grade in nursing program	GLEIN score
Work experience (no experience= 0)	1				
Age	0.213	1			
Gender (male = 0)	0.061	-0.16	1		
Final grade in nursing program	0.235	0.192	0.128	1	
Final grade in nursing program	0.355**	0.151	0.141	0.901**	1

** P<.001

GLEIN = governmental licensing examination in nursing

Table 4. Regression analysis to determine the factors predicting the GLEIN score.

	Model 1					Model 2					Model 3				
	Unstandardized Coefficients		Beta	t	P	Unstandardized Coefficients		Beta	t	P	Unstandardized Coefficients		Beta	t	P
	B	Std. Error				B	Std. Error				B	Std. Error			
Age	2.436	1.673	0.178	1.455	0.15	-0.256	0.767	-0.019	-0.334	0.74	-0.664	0.736	-0.049	-0.902	0.371
Gender	4.047	2.928	0.169	1.382	0.172	0.541	1.327	0.023	0.408	0.685	0.287	1.255	0.012	0.229	0.82
Final grade in nursing						1.019	0.063	0.902	16.16	<.001	0.985	0.061	0.872	16.256	<.001
Work experience											2.972	0.994	0.16	2.991	<.001